

İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
e-ISSN: 2147-6152
Yıl 10, Sayı 25, Ocak 2021

Makale Adı /Article Name

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sorgulama Becerileri ile Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki	The Relationship Between Prospective Turkish Teachers' Questioning Skills and Their Attitudes Towards The Reading Habit
--	--

Yazar

Bünyamin SARIKAYA

Doç. Dr. Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD
b.sarikaya@alparslan.edu.tr ORCID: 0000-0002-8393-7127

Yunus ŞAKIROĞLU

Arş. Gör. Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD
y.sakiroglu@alparslan.edu.tr ORCID: 0000-0001-6151-7984

Yayın Bilgisi

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 09.05.2020

Kabul Tarihi: 12.01.2021

Yayın Tarihi: 29.01.2021

Sayfa Aralığı: 624-655

Kaynak Gösterme

Sarikaya, Bünyamin; Şakiroğlu, Yunus (2021). "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sorgulama Becerileri ile Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki", *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 25, s. 624-655.

(Bu makale, Muş Alparslan Üniversitesi'nin 21.02.2020/2972 tarih ve sayılı kararıyla "ETİK KURUL ONAYI" almıştır. Söz konusu onay belgesi, makalenin sonuna eklenmiştir.)

ÖZ

Bu araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada tekil ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bir devlet üniversitesinin Türkçe eğitimi ana bilim dalında öğrenim gören gönüllü 130 Türkçe öğretmeni adayı, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada Aldan Karademir ve Saracaloğlu (2013) tarafından geliştirilen “Sorgulama Becerileri Ölçeği” ile Susar Kırmızı (2012) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler bir istatistik programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerilerinin yüksek düzeyde olduğu ve cinsiyet, sınıf, anne ve baba eğitim düzeylerinde anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu sınıf, anne ve baba eğitim düzeylerinde anlamlı farklılık göstermediği ancak cinsiyete göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Sorgulama Becerileri, Kitap Okuma Alışkanlığı, Türkçe Öğretmeni Adayları

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine the relationship between prospective Turkish teachers' questioning skills and their attitudes towards the reading habit. Singular and relational screening model was used in the study. 130 volunteer prospective Turkish teachers studying at the Turkish Education department of a state university constitute the study group. In the research, "Questioning Skills Scale" developed by Aldan Karademir and Saracaloğlu (2013) and "Prospective Teachers' Attitudes Towards The Reading Habit Scale" developed by Susar Kırmızı (2012) were used. The data were analyzed through a statistical program. As a result of the research, it was determined that the prospective Turkish teachers had a high level of questioning skills and the skills did not differ significantly in gender, class, mother's and father's education levels. In addition, it was found that prospective Turkish teachers' attitudes towards the reading habit were at a high level, there was no significant difference in the class and education levels of parents, but they differed by gender. Furthermore, it was found that the relationship between prospective Turkish teachers' questioning skills and their attitudes towards the reading habit was not statistically significant.

Keywords: Questioning Skills, Reading Habit, Prospective Turkish Teachers

1. Giriş

Bireyler, bilgi edinmek için birden fazla beceriyle donatılarak yaratılmıştır. Elbette ki tüm beceriler birbirleriyle ilintilidir. Ancak okuma becerisi, “anlama” olayının başlatıcısıdır denilebilir. Çünkü insan tek başına iken hâlihazırdaki bir bilgiyi hafızaya almak için önce okuma becerisini devreye sokmaktadır. Fakat okumak kendi başına yeterli olmamaktadır. Bireyler okuyarak elde ettikleri bilgileri yaşamlarında tatbik edebilmek için öncelikle onu tam olarak sorgulayıp anlamak zorundadırlar. Bunu yapabilmek içinse iyi bir sorgulama becerisine sahip olmaları gerekir.

Günümüzde araştıran, okuyan ve sorgulayan bireyler gerek gündelik hayatta gerekse de eğitim ve iş hayatlarında her zaman bir adım öndedir. Hayatını iyi bir şekilde planlayabilen, soru soran ve irdeleyen bireyler belli bir eğitimden geçmeden, bu donanımlara çok kısıtlı şekilde sahip olabilirler. Bu becerileri geliştirmek için öğretmenlerin tezgâhından geçilmesi büyük önem taşımaktadır. Çağımız eğitim sistemleri; ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde okuyan ve sorgulayan bireyler yetiştirme temelli oluşturulmuştur. Özellikle yükseköğretim ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri, yükseköğretimde nitelikli yetiştirilecek öğretmen adaylarına emanet edilecektir. Bu bağlamda okumayı alışkanlık hâline getiren ve sorgulama becerisi gelişmiş öğretmenler yetiştirilmesi, gelecek nesillerin gelişimi açısından hayati öneme sahiptir.

1.1. Okuma Alışkanlığı

Bilgi bombardımanı içinde gelişen dünyada eğitim dünyasının ana hedefi; bilişsel becerilerini aktif bir şekilde kullanan ve bunu sağlıklı bir şekilde analiz edebilen, yorumlayabilen, eleştirebilen, kazandığı bilgileri uygulayabilen ve diğer bireylere de iletebilen insanlar yetiştirebilmektir. İçinde bulunduğumuz çağın ihtiyaç duyduğu yeterliliklere sahip insanlar yetiştirebilmek de bu donanımlara sahip öğretmenler ile gerçekleşebilir. Bu niteliklere sahip olmak ise ancak sağlam bir okuyucu olmakla mümkündür (Bozpolat, 2010). Anlama, anlamlandırma ve bilgiyi aktarma sürecini yönetebilen bireyler yetiştirmede temel rol oynayan okuma kavramı ile ilgili kimi araştırmacılar tarafından farklı tanımlamalar yapılmıştır.

Ön bilgiler kullanılarak, yazar ile okuyucu arasında etkileşim kurmaya dayalı, bir amaç doğrultusunda ve uygun bir yöntem kullanılarak icra edilen

anlamlandırma süreci (Akyol, 2007a: 1), bir yazının; tümceleri, kelimeleri, imlâ kuralları ve diğer tüm unsurları ile görülmesi, algılanması ve kavranması süreci (Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 2005, s. 41), yazının anlaşılabilir işaretler biçimine dönüştürülmesi (Demirel ve Şahinel, 2006, s. 81), ses organları ile gözlerin bazı hareketleriyle ve zihnin anlam arama çabasıyla gerçekleşen iç içe geçmiş bir faaliyet (Cemiloğlu, 2001, s. 244), uygun bir ortamda yazan ile okuyan arasında meydana gelen fikir alışverişi (Akyol, 2007, s. 15) gibi tanımlar bunlardan bazılarıdır.

Bilginin birikerek sürekli arttığı, teknoloji ve bilimin insan yaşamında zorunlu değişimler meydana getirdiği dünyada, yaşam boyu öğrenme de giderek büyük bir yer tutmaktadır. Yaşam boyu öğrenme becerisi edinebilmesi için birey, düzenli bir okuma alışkanlığına sahip olmak durumundadır (Bozpolat, 2010). Çocuklara ve gençlere okuma alışkanlığının kazandırılması, özellikle içinde bulunduğumuz bilgi çağında çok kritik bir yer tutmaktadır (Saracaloğlu ve Aslantürk, 2010). Okuma; öğrenme ve zihinsel yönden gelişme gösterme hususlarında faydalanılabilecek en önemli kaynak ve becerilerdendir (Ülper ve Çeliktürk, 2013).

Bireyler, okuma alışkanlığı edinerek zihinsel becerilerini geliştirme ve öğrenme alanlarına kapı aralama olanağı bulurlar (Balcı, 2009, s. 265). Nitekim bireyler bilgilerinin önemli bir bölümünü okuma yoluyla elde ederler. “İnsan zihni bir intiba deposudur. Bu depo eğitim, öğretim, okuma, gözlem, düşünme ve hayal kurmayla elde ettiğimiz malzemeye doludur. Bilgi dağarcığı boş, düşünce ve duygu dünyası kısır, hayal ufku dar olan bir insan, bir konu üzerinde ne kadar düşünürse düşünsün bir buluş yapamaz” (Ruşen, 2013, s. 27).

Okuma alışkanlığı kazanmada ilköğretim ikinci kademe kritik bir dönem olarak görülmektedir. Bir araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, 7 ve 8. sınıf düzeylerinde okuma oranlarında önemli bir azalma olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla bu sınıf düzeylerindeki öğrencilerin desteklenmesi, özendirilmesi ve cesaretlendirilmesi gerekmektedir (McCoy vd., 1991). Fakat her öğretmenin bu durum üzerinde yeterince durduğu söylenemez (Jamie, Wigfield ve McCann, 2003, s. 360–361). Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğrencilerine kitap okuma

alışkanlığı kazandırabilmesinin yolu öncelikle kendilerinin iyi birer okuyucu olmalarından geçer.

İlköğretim ikinci kademenin okuma konusunda kritik bir dönem olduğu göz önünde bulundurulduğunda Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adayları üzerindeki sorumluluk daha fazla olmaktadır. Öğretmen ve öğretmen adayları kitap okuma alışkanlık ve ilgilerini öğrencileriyle paylaşarak onları özendirmeli ve heveslendirmelidir. Yanı sıra çocuklara tavsiyeler verebilecek kadar çocuk yazını takip etmelidir. Buradan hareketle, Türkçe öğretmenlerinin popüler eserlerin ve güncel çocuk yayınlarının sıkı bir takipçisi olmaları gerekmektedir denilebilir. Bunun yolu da düzenli bir okuma alışkanlığına sahip olmaktan geçer.

Öğretmenlerin düzenli bir okuma alışkanlığına sahip olmaları, onların meslek içindeki gelişimlerini de büyük ölçüde hızlandıracaktır. Nitekim öğretmenler eğitim sahasındaki tüm gelişmeleri, eğilimleri, araç-gereçleri ve tüm bu mevzularla alakalı bibliyografik bilgileri belli bir düzen ve devamlılık içerisinde okuyup bilgilenebilirler (Eicher ve Wood, 1977, s. 385; Akt. Özbay vd., 2008).

Öğretmen; sürekli kendini geliştirmeli, güncellemeli, tüm teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeli, meslekî anlamda kendine sürekli bir şeyler katmaya çalışmalı ve bunların sonucunda da üretmeli, ürünlerini de sağlıklı bir şekilde öğrenciye aktarabilmelidir. Tüm bunları yapabilmenin yolunun da iyi bir okuyucu olmakla mümkün olabileceği de unutulmamalıdır.

1.2. Sorgulama Becerileri

Bilgi ve iletişim çağında, insan zihninin işlevsel sınırlarının giderek çözüldüğü ve insan davranışlarının nedenlerinin giderek anlaşıldığı görülmektedir. Dolayısıyla bu gelişmeler doğrultusunda, toplumlardaki kavram algıları ve düşünce tarzları da değişim göstermektedir (Şen ve Erişen, 2002). Günümüz dünyasında sürekli olarak yeni bilimsel gelişmeler ortaya çıkmaktadır. Bu durum yaşantımızda birçok kolaylık ve gelişme sağlarken öte yandan da insanları bazı önemli sıkıntılarla karşı karşıya bırakmaktadır. Artık bilginin alınıp hafızaya yerleştirilmesi tek başına bir önem arz etmemekte, sorgulama yapılması gerekmektedir. Çünkü derinlemesine bilgi edinme, sorgulama ile mümkündür (Güneş, 2016). Sorgulama, “Bir konuyu sorular sorup yanıtlar vererek araştırma” cümlesiyle ifade edilmiştir (Türk Dil Kurumu, 2018).

Türkçe Öğretim Programı irdelendiğinde, eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme ve sorgulamaların yapılmasının hedeflendiği vurgulanmaktadır. Öte yandan öğrencilerin bireysel öğrenmelerinden yükümlü olduğu, eğitim sürecinde etkileşimli bir biçimde yer aldığı, inceleme-keşfetme ve öğrendiklerinin yeniden yapılandırılması, düzenlenmesi ve sorgulanmasına yönelik öğrenme stratejisi esas alınmıştır (MEB, 2019).

İnsanlarda sorgulama temelli bir yaklaşımın etkililiği, eğitimin her kademesindeki her tür öğretmenin ve her tür öğrencinin bu yaklaşımı özümsemesi ve bunu hayatının her alanında uygulaması ile mümkündür. Çağımızın eğitim anlayışında, bilgiye hapsolan, onu ezberleyen değil; onu yorumlayan, kendi fikirlerini uygun bir dille ifade edebilen, doğru ve anlamlı sorular sorarak problemi fark eden, var olan problemleri sorgulayan, problemin çözümü hakkında farklı fikirler sunabilen, bu çözüm yollarını yorumlayabilen, analiz eden, günlük hayatla ilişkilendirebilen, yeri geldiğinde ekip çalışması yapabilen insan niteliklerine ulaşmak istenmektedir. Kısacası bu nitelikler incelendiğinde eğitimin her kademesindeki her tür öğretmenin temel sorgulama becerisine sahip olması ve öğretimin her aşamasında öğrencilerine bu beceriyi kazandırması gerekmektedir. Çünkü sorgulama öğrencilerin hayatları boyunca her alanda daima gereksinim duyacakları temel bir beceri türüdür (Karataş, 2011).

Sorgulamaya dayalı öğrenme; ölçme, gözlem yapma, tahminde bulunma, çıkarımlarda bulunma, hipotez oluşturma, veri toplama, değişkenleri belirleme ve kontrol etme, iletişim gibi becerileri içeren, öğrencilerin bilimsel düşünmeyi ve bilim insanlarının nasıl çalıştıklarını öğrendikleri bilimsel etkinliklerdir (NRC, 2000). Sorgulamaya dayalı öğrenmenin öğrenme ortamlarında uygulanması ile öğrencilerin bilgi kazanması, temel kuram ve ilkeleri anlaması, temel ve soru sorma becerilerinin gelişmesi, olumlu tutum geliştirmesi sağlanır (Chiappetta ve Adams, 2004). Bu noktada öğretmenlere ve öğretmen adaylarına önemli bir iş düşmektedir.

Sorgulama, öğretmenlerin sıklıkla ve etkili olarak kullandığı önemli öğretim stratejilerinden biridir (Cotton, 1989; Akt. Tanışlı, 2013). Ayrıca öğrencinin neyi öğrenip ve ne kadar bildiğini sınamakta da başvurulan en kestirme yoldur. Sağlam bir sorgulama, öğretme ve öğrenme çıktısının temel belirleyicisidir. Dolayısıyla bu

süreçte öğretmenin öğrencilerini iyi tanması zorunludur. Ayrıca öğrenci bilgisinin kazanımında öğretmenin soracağı soruların niteliği de büyük önem arz etmektedir. Çünkü sorulan soruların nitelikli olması, öğrencilerin düşüncelerindeki derinliği analiz etmede öğretmene büyük kolaylıklar sağlayabilir (Moyer & Milewicz, 2002). Çocukların düşünce derinliklerinin analiz edilmesi Türkçe eğitiminin önemli görevleri arasındadır ve uygulama geliştirme sürecinde Türkçe öğretmenlerinin yardımcı kaynaklarından biridir. Sadece Türkçe öğretmenlerinin değil Türkçe öğretmeni adaylarının da sorgulayabilme ve bundan hareketle çocukların neyi ne kadar bildiklerini saptayabilme, fikirlerini inceleyebilme ve yorum yapabilme becerileri edinmesini sağlama, ileride eğitim verecekleri çocuklar göz önünde bulundurulduğunda özellikle büyük bir öneme sahiptir. Bu nedenle öğretmen eğitimlerinde bu amaçları güden eğitim uygulamaları gerçekleştirilmelidir. Buradan hareketle öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının iyi birer sorgulayıcı ve sorgulama becerisi edindiricisi olmaları büyük önem taşımaktadır.

Ediger'e (2001) göre öğrenciler sahip oldukları sorgulama becerileri ile sorular sormayı, araştırmalar yapmayı, basit araçlar vasıtasıyla verilere ulaşmayı ve akla yatkın sonuçları üretmeyi gerçekleştirebilmektedirler. Benzer biçimde McGinn ve Roth'a (1999) göre de kazanılan sorgulama becerileri ile öğrenciler geleneksel yaklaşımlardan uzaklaşarak bilimsel bilgiyi yapılandırabilme ve değerlendirebilme sürecine dâhil olabilmektedirler. Gerek yapılandırma gerekse de değerlendirebilme sürecinde sunduğu olanaklar ve öğrenciler üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda kitapların ve kitap okumanın, öğrencilerin sorgulama becerileri üzerine de etkisinin olduğu düşünülmektedir. Ancak alanyazındaki araştırmalar incelendiğinde kitap okuma alışkanlıkları ile sorgulama becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle "Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişki"nin araştırılmasına gereksinim olduğu düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Önemi ve Amacı

Öğrenmenin temelinde "okuma" ve devamında "sorgulama" yer alır. Bireylerin bu becerileri kazanabilmesinde öğretmenlerin önemli öğelerden biri olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının

sorgulama becerilerinin ve kitap okumaya yönelik tutum düzeylerinin yüksek olması, öğrencilerin de bu özelliklere sahip olabilecek şekilde yetiştirilmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının “sorgulama becerileri” ve “kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları”nın birlikte incelenip ve sonuçlarının tartışılması bu çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Alanyazın detaylı bir biçimde incelenmiş olup bu inceleme sonucunda sorgulama becerileri ile “kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum” arasındaki ilişkinin incelenmediği saptanmıştır. Bu veriler bağlamında çalışmanın temel amacı, “Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişki”yi çeşitli değişkenler ölçüsünde ele almak, aralarındaki ilişkinin durumunu çizmektir.

Araştırmanın alt amaçları ise aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri nasıldır?
2. Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları nasıldır?
3. Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasında öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık var mıdır?
5. Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık var mıdır?
6. Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasında baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık var mıdır?
7. Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasında anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada “Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişki”yi tespit etmek için tekil ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Alan yazındaki araştırmacılara göre (Karasar, 2008, s. 79-81; Mcmillan ve Schumaer, 2010; Büyüköztürk vd., 2011) tekil tarama model bir araştırmada yer alan değişkenlerin detaylı bir şekilde tasnif edilmesi amacı ile kullanılırken ilişkisel tarama modeli ise değişkenler arasındaki ilişki ve bağlantıları analiz ederek iki ya da daha fazla grup-olgu arasındaki ilişkinin varlığını tespit etmek amacıyla tercih edilir. Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ve kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeylerinin belirlenmesinde tekil tarama modeli, sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesinde ise ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmada çalışma grubu Türkiye’deki bir devlet üniversitesinde Türkçe öğretmenliği ana bilim dalında öğrenimlerini sürdüren 130 Türkçe öğretmeni adayını oluşturmaktadır. Veri toplama araçları ana bilim dalındaki öğrencilere 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında ulaştırılmış eksik veya yanlış doldurulan formlar elenmiştir. Böylece geriye kalan 130 öğrenciye ait veriler kullanılmıştır. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının bilgileri şu şekildedir:

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgileri

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Sınıf		
1	24	18,5
2	34	26,2

3	34	26,2
4	38	29,2
Cinsiyet		
Kız	76	58,5
Erkek	54	41,5
Anne Eğitim Durumu		
İlköğretim	75	57,6
Ortaöğretim	41	31,5
Yükseköğretim	14	10,7
Baba Eğitim Durumu		
İlköğretim	18	13,8
Ortaöğretim	67	51,5
Yükseköğretim	45	34,6
Toplam	130	100,0

Tablo 1 irdelendiğinde araştırmada yer alan Türkçe öğretmeni adaylarının sınıfa göre 24'ü (%18,5) 1. sınıf, 34'ü (%26,2) 2. sınıf, 34'ü (%26,2) 3. sınıf, 38'i (%29,2) ise 4. sınıftır. Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre 76'sı (%58,5) kız, 54'ü (%41,5) erkek bireylerdir. Yine Türkçe öğretmeni adaylarının anne eğitim durumuna göre 75'i (%57,6) ilköğretim, 41'i (%31,5) ortaöğretim ve 14'ü (%10,7) ise yükseköğretim olarak dağılmaktadır. Baba eğitim durumuna göre

incelendiğinde ise 18'i (%13,8) ilköğretim, 67'si (%51,5) ortaöğretim, 45'i (%34,6) yükseköğretim olarak dağılmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki farklı veri toplama aracı katılımcılara sunulmuştur. Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerilerini tespit etmek için Aldan Karademir ve Saracaloğlu (2013)'nin geliştirdikleri "*Sorgulama Becerileri Ölçeği*" kullanılmıştır. Ölçek 5'li likert tipinde 14 maddeden oluşturulmuş ve ölçekte tersine puanlanan madde olmamıştır. Ölçekten en düşük 14, en yüksek puan ise 70 puan alınabilmektedir. Ölçeğin geneli üzerinden alınan puanın yüksekliği sorgulama becerileri düzeyinin yüksek olduğunu gösterir. Yazarlar tarafından yapılan çalışmada ölçeğin güvenirlik değeri 0,82 bulunurken bu araştırma için ölçeğin güvenirliği tekrar yapılmış ve Cronbach's Alpha=0,80 tespit edilmiştir.

Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okumaya yönelik tutumlarını belirlemek için Susar Kırmızı'nın (2012) geliştirdiği "*Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği*" kullanılmıştır. Ölçek 5'li likert biçiminde geliştirilmiştir. Ölçekte toplam 34 madde bulunmaktadır. Ölçekten en düşük 34, en yüksek ise 170 puan alınabilmektedir. Öğrencilerin aldıkları puanlarının yüksek olması, kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının olumlu, düşük olması ise tutumlarının olumsuz olduğunu göstermektedir. Yazar tarafından yapılan çalışmada ölçeğin güvenirlik değeri 0,924 bulunurken bu araştırma için ölçeğin güvenirliği tekrar yapılmış ve Cronbach's Alpha=0,912 tespit edilmiştir.

2.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada ulaşılan veriler bir istatistik programı yardımıyla analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olan sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasındaki niceliksel veriler karşılaştırılırken t-testi, ikiden fazla grup arasında ise tek yönlü Anova testi kullanılmıştır. Anova testinden sonra farklılıkların belirlenmesi için tamamlayıcı post-hoc analizi için Scheffe testinden yararlanılmıştır. Araştırmada sürekli değişkenler arasında ise Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır.

2.5. Araştırmanın Etik İzinleri

Bu çalışmada, “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı = Muş Alparslan Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarih ve sayısı= 04.03.2020 - E.3774

Etik değerlendirme belge sayı numarası = 10879717-050.01.04

3. Bulgu ve Yorumlar

Bu başlık altında araştırmanın alt problemleri bağlamında ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Araştırmanın birinci ve ikinci alt problemlerine ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sorgulama Becerileri ve Kitap Okumaya Yönelik Tutum Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Sorgulama Becerileri	130	51,688	0,517	29,960	65,940
Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum	130	131,206	0,621	59,160	166,940

Tablo 2 irdelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının “sorgulama becerileri” ortalama puanlarının $51,688 \pm 0,517$ (Min=29.960; Maks=65.940) olduğu görülmektedir. Araştırmada “Sorgulama Becerileri Ölçeği”ne göre (Karademir ve Saracaloğlu, 2013) ölçekten en düşük 14 en yüksek ise 70 puan alınabilmektedir. Tablo incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının en düşük 29,960 en yüksek

65,940 puan aldıkları görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının “sorgulama becerileri” ortalama puanlarının 51,688 olduğu tespit edilmiş ve bu puan yüksek düzeyde sorgulama becerisine sahip olduklarını göstermektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının “kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum” ortalama puanları $131,206 \pm 0,621$ (Min=59.160; Maks=166.940), olarak saptanmıştır. Araştırmada Susar Kırmızı (2012) tarafından geliştirilen ölçeğe göre en düşük 34 en yüksek ise 170 puan alınabilmektedir. Tablo 2 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının en düşük 59,160 en yüksek 166,940 puan aldıkları görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ortalama puanlarının 131,206 olduğu tespit edilmiş ve bu puan kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının yüksek düzeye denk geldiğinin göstergesidir.

Araştırmanın üçüncü alt problemlerine ilişkin bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sorgulama Becerileri ile Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları Arasında Korelasyon Analizi

		Sorgulama Becerileri
Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum	r	0,088
	p	0,319
	N	130

*<0,05; **<0,01

Tablo 3’teki bilgilere göre Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasında korelasyon analizleri incelendiğinde;

Sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > 0.05$).

Araştırmanın dördüncü alt problemlerine ilişkin bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sorgulama Becerileri ile Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Puanlarının Öğrenim Gördükleri Sınıfa Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Sorgulama Becerileri	1	24	50,162	0,571	1,901	0,133
	2	34	54,152	0,362		
	3	34	51,058	0,541		
	4	38	51,002	0,558		
Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum	1	24	133,110	0,702	0,126	0,944
	2	34	129,812	0,579		
	3	34	130,662	0,674		
	4	38	131,716	0,575		

Tek Yönlü Varyans Analizi

Tablo 4 değerlendirildiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ve kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanları öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerisi puanları irdelendiğinde puanların birbirine yakın olduğu görülmektedir. 1., 3. ve 4. sınıfların ortalama sorgulama beceri puanlarının çok yakın olduğu 2. sınıf öğrencilerinin ise daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu durum anlamlı farkın oluşmasını sağlamamıştır.

Tablo 4'e göre Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik puanlarının sınıf değişkenine göre birbirine yakın olduğu görülmektedir. 1.

sınıf öğrencilerinin ortalama puanları en yüksek iken 2. sınıf öğrencilerinin en düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmanın beşinci alt problemlerine ilişkin bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sorgulama Becerileri ile Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Sorgulama Becerileri	Kız	76	51,254	0,499	-0,811	128	0,419
	Erkek	54	52,290	0,543			
Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum	Kız	76	134,640	0,562	2,235	128	0,027
	Erkek	54	126,378	0,676			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Tablo 5 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyete göre kitap okuma alışkanlığına yönelik ortalama tutum puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(128)}=2.235$; $p=0.027<0,05$). Kız öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına yönelik ortalama tutum puanları ($\bar{x}=134,640$), erkek öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına yönelik ortalama tutum puanlarından ($\bar{x}=126,378$) yüksek bulunmuştur.

Yine Tablo 5 irdelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Kız öğrencilerin sorgulama becerisi ortalama puanları ($\bar{x}=51,254$) ile erkek öğrencilerin sorgulama becerisi ortalama puanlarının ($\bar{x}=52,290$) birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

Araştırmanın altıncı alt problemlerine ilişkin bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sorgulama Becerileri ile Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Sorgulama Becerileri	İlköğretim	18	51,170	0,524	1,790	0,171
	Ortaöğretim	67	52,808	0,477		
	Yükseköğretim	45	50,218	0,562		
Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum	İlköğretim	18	139,570	0,474	1,702	0,187
	Ortaöğretim	67	129,336	0,688		
	Yükseköğretim	45	130,662	0,553		

Tek Yönlü Varyans Analizi

Tablo 6 irdelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri, baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Baba eğitim durumu ilköğretim olanların ortalama sorgulama becerisi puanı $\bar{x}=51,170$ ortaöğretim olanların ortalama sorgulama becerisi puanı $\bar{x}=52,808$ ve yükseköğretim olanların ortalama sorgulama becerisi puanının $\bar{x}=50,218$ olduğu görülmektedir. Bu bulgu puanların birbirine çok yakın olduğunu göstermektedir.

Tablo 6'ya göre Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanları baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Baba eğitim durumu ilköğretim olanların ortalama kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanı $\bar{x}=139,570$ ortaöğretim olanların ortalama kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanı $\bar{x}=129,336$ ve yükseköğretim olanların ortalama kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanının $\bar{x}=130,662$ olduğu görülmektedir. Bu bulgu anlamlı farkın oluşmasını sağlamamıştır.

Araştırmanın yedinci alt problemlerine ilişkin bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sorgulama Becerileri ile Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Sorgulama Becerileri	İlköğretim	75	51,674	0,537	-0,021	128	0,984
	Ortaöğretim	41	51,702	0,485			
	Yükseköğretim	14	51,800	0,488			
Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum	İlköğretim	75	133,824	0,646	1,901	128	0,060
	Ortaöğretim	41	126,582	0,554			
	Yükseköğretim	14	129,234	0,551			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Tablo 7 irdelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri, anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Anne eğitim durumu ilköğretim olanların ortalama sorgulama becerisi puanı $\bar{x}=51,674$ ortaöğretim olanların ortalama sorgulama becerisi puanı $\bar{x}=51,702$ ve yükseköğretim olanların ortalama sorgulama becerisi puanının $\bar{x}=51,800$ olduğu görülmektedir. Bu bulgu puanların birbirine çok yakın olduğunu göstermektedir.

Tablo 7’ye göre Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanları anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Anne eğitim durumu ilköğretim olanların ortalama kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanı $\bar{x}=133,824$ ortaöğretim olanların ortalama kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanı $\bar{x}=126,582$ ve yükseköğretim

olanların ortalama kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanının $\bar{x}=129,234$ olduğu görülmektedir. Bu bulgu anlamlı farkın oluşmasını sağlamamıştır.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada “Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişki”nin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar alanyazında yapılmış kimi benzer çalışmaların sonuçları ile benzerlik gösterirken kimi çalışmalarla da farklılık göstermektedir.

Alanyazında Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını araştıran çalışmalar bulunmaktadır. Öte yandan öğretmen adaylarının sorgulama becerilerini değerlendiren çalışmalar da bulunmaktadır. Ancak “Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişki”yi inceleyen herhangi bir çalışmaya ulaşılammıştır. Çalışmanın bu yönüyle özgün olduğu ve alanyazına katkı sunduğu söylenebilir.

Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik ortalama tutum puanlarının yüksek olduğu bulgulanmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik ortalama tutum puanlarının yüksek olması önemli bir göstergedir. Çünkü bu bireyler hem kendi yaşamlarında hem de meslekî yaşamlarında kitap okuma eylemi ile iç içe olacaklardır. Ayrıca çocukların kitap okuma alışkanlığını oluşturmada öğretmenin temel etkenlerden olduğu da unutulmamalıdır. Akın (2015, s. 367) da yaptığı çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik ortalama tutum puanlarının yüksek olduğunu tespit etmiştir. Işık ve Demir (2017) sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını araştırdığı çalışmalarında öğrenci tutumlarının olumlu yönde yoğunlaştığını saptamışlardır. Yalman, Özkan ve Kutluca (2013, s. 302) tarafından yapılan araştırmada, araştırmaya katılan öğrencilerin %57’sinin okumayı sevdiği bulgulanmıştır. Kolaç (2007) çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının büyük oranda kitap okumaya karşı olumlu bir tutum barındırdığı sonucuna ulaşmıştır. Aslantürk ve Saracaloğlu (2010) sınıf öğretmenliği okuyan öğrencilerin okumaya yönelik bakış açılarının, “orta” düzeyde ve okuma

alışkanlıklarının “yetersiz” olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Koçak, Çermik, Polat ve Şahin (2016, s. 404) çalışmalarında öğretmen adaylarının kitap okumaya yönelik tutumlarının çoğunlukla olumlu olduğunu saptamışlardır.

Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanları öğrenim gördükleri sınıf değişkeni bağlamında anlamlı farklılık göstermemektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanlarının birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada 1. sınıf öğrencilerinin ortalama puanları ($\bar{x}=133$) en yüksek iken 2. sınıf öğrencilerinin en düşük ($\bar{x}=129$) olduğu saptanmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanlarında sınıf değişkenine göre en yüksek puanın 1. sınıf öğrencilerinde olması normal bir göstergedir. Özellikle üniversiteye yeni yerleşen öğrencilerin kendilerini geliştirmek için farklı arayışlara girdiği ve bunlar arasında da kitap okumanın önemli bir yer tuttuğu düşünülmektedir. Öte yandan 4. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığına yönelik ortalama tutum puanlarının $\bar{x}=131$ olması anlaşılabilir bir sonuçtur. Atanma ve iş sahibi olma kaygısı, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları derslerinin yoğunluğu ve KPSS'ye hazırlanma durumlarının bu öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını etkilediği düşünülmektedir. Koçak, Çermik, Polat ve Şahin (2016, s. 405) öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarında katılımcıların puanlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Bu bağlamda ilgili çalışmanın bu çalışmayı desteklediği söylenebilir. Alanyazında bu konu ile ilgili yapılan çalışmalarda öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarında sınıf değişkenine göre anlamlı farkın olmadığı çalışmalar [(Batur, Gülveren ve Bek (2010); Durmuş, E. Baş, K. (2015); Koçak vd. (2015); Sevmez (2009); Kalyocu (2013); Çetinkaya Edizer (2014); Özbay, Bağcı ve Uyar (2008)] bu çalışmanın bu değişkeni ile ilgili ulaşılan sonucu desteklemektedir. Ancak Akın (2015, s. 370) çalışmasında Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanları ortalamalarının sınıf değişkenine göre farklılık gösterdiğini saptamıştır.

Araştırmada ulaşılan bir diğer sonuç, Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre kitap okuma alışkanlığına yönelik ortalama tutum puanlarının anlamlı farklılık gösterdiğidir. Buna göre kız öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına

yönelik ortalama tutum puanları ($\bar{x}=134,640$), erkek öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına yönelik ortalama tutum puanlarından ($\bar{x}=126,378$) yüksek bulunmuştur. Ülkemizde yapılan sınavlar incelendiğinde ve PISA sonuçlarına bakıldığında da ülkemizde kız öğrencilerin okuma becerisi puanlarının daha yüksek ve anlamlı olduğu saptanmıştır (MEB, 2013). Akın (2015, s. 370) çalışmasında Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre kitap okuma alışkanlığına yönelik ortalama tutum puanlarında anlamlı farka ulaşmasa da kız öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanlarının erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Özbay vd. (2008); Koçak vd. (2016); Bozpolat (2010); Çetinkaya Edizer (2014); Koçak, Çermik, Polat ve Şahin (2016); Batur, Gülveren ve Bek (2010); Hassell ve Lutz (2006); Aslantürk ve Saracaloğlu (2010); Gömleksiz (2004); Kuş ve Türkyılmaz (2010); Sevmez (2009); Yamaner ve Kartal (2001); Yalınkılıç (2007); Kalyocu (2013); Arslan, Çelik ve Çelik (2009); Demir (2009); Arı ve Demir (2013); Odabaş, Odabaş ve Polat (2008); Korkmaz (2007), Smaragdi ve Jonsson (2006); Bozkurt ve Serin (2003) tarafından yapılan çalışmalarda da kız öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanları erkek öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanlarından anlamlı ve yüksek bulunmuştur. Applegate ve Applegate (2004; akt. Özbay vd. 2008) bu sonuçlardan yola çıkarak kız öğrencilerin, gelecekte öğrencilerini okumaya istekli hâle getirmede erkek öğrencilerden başarılı olacağını ifade etmektedir.

Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanları hem baba hem de anne eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Ancak iki sonuçta da ilginç olan durum baba ve anne eğitim düzeyi ilköğretim olanların okuma alışkanlığına yönelik tutum puanlarının daha yüksek olmasıdır. Bu durum araştırmanın çalışma grubunun özelliklerinden kaynaklandığı gibi aynı zamanda anne ve baba eğitim düzeyi ilköğretim olanların küçük yaşlarında anne ve babalarından kitap okuma ile ilgili daha fazla destek gördüğü biçiminde de yorumlanabilir. Özdemir, Özdemir ve Kaya (2015) öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının anne ve babanın eğitim durumu değişkenlerine göre ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Arı ve Demir (2013) öğretmen adaylarının kitap okumaya ilişkin tutumlarının anne ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre

anlamli olarak farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Odabaş vd. (2008); Akın (2015) da çalışmalarında öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının anne ve baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir değişiklik göstermediği sonucuna varmışlardır. Baş ve Durmuş (2016), Elkatmış (2015) çalışmalarında öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre farklılık gösterdiğini ancak baba eğitim düzeyi değişkenine göre ise anlamlı farklılık göstermediğini saptamışlardır. Baba eğitim düzeyi değişkeni bağlamında Batur, Gülveren ve Bek tarafından (2010) yapılan çalışmada da benzer sonuca ulaşılmıştır.

Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının “sorgulama becerileri” puanlarının 51,688 olduğu tespit edilmiştir. Bu veri Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerilerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuç kayda değer bir veridir. İçinde yaşadığımız çağda araştıran, inceleyen, sorgulayan yani üst düzey düşünme becerisine sahip öğretmen adaylarının olması son derece önemlidir. Bakır (2019), Aldan Karademir ve Saracaloğlu (2017) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmen adaylarının sorgulama becerilerinin ortalamanın üstünde olduğu ifade edilmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerisi puanları değerlendirildiğinde puanların yakın olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada ikinci sınıf öğrencilerinin sorgulama becerilerinin diğer sınıf düzeylerinden daha yüksek olduğu üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu durum öğrencilerin üniversite eğitimine başlarken meraklı, araştıran bireyler olduklarını sonrasında ise farklı kaygıların da etkisiyle (atanma, staj vb.) bu özelliklerinin azaldığı biçiminde de yorumlanabilir. Bakır (2019) çalışmasında Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiğini ve birinci sınıf öğrencilerinin sorgulama becerisi puanlarının yüksek olduğunu üçüncü ve dördüncü sınıfların ise puanlarının giderek azaldığını tespit etmiştir. Abalı Öztürk, Bilgen ve Bilgen (2017) tarafından yapılan çalışmada da öğretmen adaylarının sorgulama becerilerinin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği ve dördüncü sınıf öğrencilerinin sorgulama becerisi puanlarının diğer sınıf düzeyindeki öğrencilerin

puanlarından yüksek olduğu saptanmıştır. Yılmaz ve Karamustafaoğlu'nun (2015) da çalışmasında öğretmen adaylarının sorgulama becerisi puanları sınıf değişkenine göre farklılık göstermemiştir.

Çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Erkek öğrencilerin sorgulama becerisi puanlarının kız öğrencilerin sorgulama becerisi puanlarından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aldan Karademir, Çaylı ve Deveci (2019) tarafından yapılan çalışmada da öğretmen adaylarının sorgulama becerileri sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemiş olup erkeklerin sorgulama beceri puanları kızların puanlarından yüksek çıkmıştır. Yapılan çalışmanın bu sonucu bu araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Öte yandan Yılmaz ve Karamustafaoğlu (2015) ve Abalı Öztürk, Bilgen ve Bilgen (2017) tarafından da yapılan çalışmalarda cinsiyete göre anlamlı farklılığın olmadığı bulgulanmıştır. Bakır'ın (2019) çalışmasında ise bu değişkene göre anlamlı farklılık bulunmuştur ve kız öğrencilerin lehinedir.

Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerisi puanları hem baba hem de anne eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Hem anne hem de baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre öğrencilerin puanlarının birbirine son derece yakın oldukları tespit edilmiştir. Özellikle anne ve baba eğitim düzeyi yükseköğretim olan öğretmen adaylarının sorgulama becerisi puanlarının daha yüksek çıkması beklenmektedir. Ancak sonucun böyle olmadığı bulgulanmış sebepleri arasında çalışma grubunun özellikleri gösterilebilir. Zira çalışma grubunda yer alan öğrencilerin büyük çoğunluğunun aynı bölgede yetişen, öğrenim gören öğrenciler olduğu bilinmektedir. Alanyazında anne baba eğitim düzeyi ile öğretmen adaylarının sorgulama becerisi arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışma bulunamadığından istenilen düzeyde tartışmaya gidilememiştir.

Çalışmanın ana problemini de oluşturan Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki korelasyon incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının sorgulama becerileri ile kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak

anlamli olmadığı saptanmıştır. Oysa çalışmanın diğer sonuçları incelendiğinde Türkçe ğretmeni adaylarının hem kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum puanlarının hem de sorgulama becerilerinin ‘yüksek’ düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda kitap okuma alışkanlığı olan veya kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeyi yüksek çıkan bir bireyin bu özelliği ile sorgulama becerisi arasında anlamli bir ilişkinin çıkması beklenmektedir. Zira bir bireyin sorgulama becerisini etkileyen en temel faktörlerden biri de kitap okuma alışkanlığıdır. Bunun yanı sıra iki unsur arasında anlamli bir ilişkinin olmamasının çalışma grubunun özelliklerinden de kaynaklanabileceği söylenebilir.

Çalışmada ulaşılan bulgular ışığında ğretmen adaylarının sorgulama becerilerini pekiştirmek için faklterde, içeriğinde uygulama örnekleri olan dersler ve etkinliklerden faydalanılabilir. Yapılacak yeni araştırmalarda farklı alanlarda öğrenim gören ğretmen adaylarıyla veya farklı üniversitelerdeki ğretmen adaylarıyla çalışılarak araştırmaların sonuçları farklı değişkenler bağlamında karşılaştırılabilir ve tartışılabilir.

Kaynakça

- Abalı ztrk, Y., Bilgen, Z. ve Bilgen, S. (2017). Sorgulama becerileri ile kendi kendine öğrenme becerileri arasındaki ilişki: temel eğitim ğretmen adaylarına yönelik bir araştırma. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: I, Sayı: 2, 179-214.
- Akın, E. (2015). Türkçe ğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Siirt niversitesi rneği). *Eğitim ve ğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (4), s. 364-373.
- Akyol, H. (2007). “Okuma”, (Ed. A. Kırkkılıç ve H. Akyol), *İlköğretimde Türkçe ğretimi*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Akyol, H. (2007a). *Türkçe ilk okuma yazma ğretimi* (Yeni programa uygun 6. Baskı), Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Aldan Karademir ., aylı B. ve Deveci, . (2019). Öğretmen adaylarının sorgulama becerileri ile meraklılık düzeylerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 18 (3): s.1157-1171.

- Aldan Karademir, Ç. ve Saracaloğlu, A. S. (2017). Öğretmen adaylarının sorgulama ve eleştirel düşünme becerilerinin öğretmen öz yeterlik düzeyine etkisi. *Turkish Studies*, 12(33), 261-290.
- Arı, E. ve Demir, M. K. (2013). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının kitap okuma, alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 116-128.
- Arslan, Y., Çelik, Z. ve Çelik, E. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(26), 113-124.
- Aslantürk, E. & Saracaloğlu, A. S. (2010). Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 155-176.
- Bakır, S. (2019). Türkçe öğretmeni adaylarının etkili iletişim becerileri ile sorgulama becerileri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(30), 398-414.
- Balcı, A. (2009). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 264-299.
- Batur, Z., Gülveren, H. ve Bek, H. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (1), 32-49.
- Bozkurt, N. ve Serin, O. (2003). Üniversite öğrencilerinin okuma ilgileri ve okuma alışkanlıklarını etkileyen faktörler. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8 (12), 139-149.
- Bozpolat, E. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks*, 2(1), 411-428.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cemiloğlu, M. (2001). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. (Ekli 3. Baskı) İstanbul: Alfa.
- Chiappetta, E. L. & Adams, A. D. (2004). Inquiry-based instruction. *The Science Teacher*, 71(2), 46-50.
- Cotton, K. (1989). Classroom questioning. Close-up No. 5. Portland, OR: Northwest Regional Educational Laboratory.
- Çetinkaya Edizer, Z. (2014). Türkçe öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumları ile üst bilişsel okuma stratejilerini kullanım düzeyleri arasındaki ilişki. *K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (2), 645-658
- Demir, T. (2009). İlköğretim II. kademe öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma (Gazi Üniversitesi örneği). *Electronic Turkish Studies*, 4(3), 718-745.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe öğretimi* (7. Baskı), Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Durmuş, E. Baş, K. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, (USBES Özel Sayı II), 1240-1254.
- Ediger, M. (2001). Assessing: Inquiry Learning in Science. 10.03.2020 tarihinde <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED454274.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Eicher, C. E. & Wood, R. W. (1977). Reading habits of elementary school teachers and principals. *Education Chula Vista, Cal*, 97(4), 385-391.
- Elkatmış, M. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıkları. *K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (3), 1223-1240
- Gömlüksiz, M. N. (2004). Geleceğin öğretmenlerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği), *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-21.

- Güneş, F. (2016). Eğitimde sorgulamanın gücü. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 188-204.
- Hassell, S. H. & Lutz, C. (2006). A survey of the habits and attitudes of urban middle school students toward leisure reading. *Young Adult Library Services*, 39-45.
- Işık, A.D. ve Demir, N. (2017) Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının belirlenmesi: Bartın Üniversitesi örnekleme. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, s. 70 – 85.
- Jamie, M., Wigfield, A. & McCann, A. D. (2003). Children's motivation for reading (Editor: J.L.Metsala), *The Reading Teacher*, 50(1), 360–362.
- Kalyocu, R. (2013). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Electronic Journal of Social Sciences*, 12(45), 281-289.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karataş, H. (2011). *Üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançları, öğrenme yaklaşımları ve problem çözme becerilerinin akademik motivasyonu yordama gücü* (Yayımlanmış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. & Sever, S. (2005). *Türkçe öğretimi: Türkçe ve sınıf öğretmenleri için*. Engin Yayınevi.
- Kırmızı Susar, F. (2012). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/3*, s. 2353-2366
- Koçak, B., Çermik, F., Polat, S. ve Şahin, N. (2016). Öğretmen adaylarının kitap okuma tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(1), 395-411.
- Koçak, B., Kurtlu, Y., Ulaş, H. ve EPCAÇAN, C. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme düzeyleri ve okumaya yönelik tutumları arasındaki ilişki. *EKEV Akademi Dergisi*, 61, 211-228.

- Kolaç, E. (2007). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuyucu Profilleri*. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. 27-29 Nisan 2007. Eskişehir.
- Korkmaz, İ. (2007). Üniversite birinci sınıfta okuyan öğrencilerin lise döneminde kitap okuma durumlarının incelenmesi. *EJER*, 27, 127-138.
- Kuş, Z., ve Türkyılmaz, M. (2010). Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmeni adaylarının okuma durumları: (ilgi, alışkanlık ve okuma stratejilerini kullanım düzeyleri). *Türk Kütüphaneciliği*, 24(1), 11-32.
- Mccoy, Donna; and Others (1991). Surveys of independent reading: pinpointing the problems, seeking the solutions. *Paper presented at the Annual Meeting of the College Reading Association* (Crystal City, VA, October 31-November 3, 1991).
- McGinn, M. K. & Roth, W. M. (1999). Preparing students for competent scientific practice: implications of recent research in science and technology studies. *Educational Researcher*, 28(3), 14-24.
- Mcmillan, J. H. ve Schumacher, S. (2010). *Research in Education: Evidence – Based Inquiry*. (7 th Edition). Pearson, London.
- MEB (2013). *PISA 2012 Ulusal Ön Raporu*. Ankara.
- MEB. (2019). Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Talim Terbiye Kurulu: Ankara
- Moyer, P.S. & Milewicz, E. (2002). Learning to question: categories of questioning used by preservice teachers during diagnostic mathematics interviews. *Journal of Mathematics Teacher Education* 5,293–315.
- Murat Yalman, M., Özkan, E. ve Kutluca, T. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları üzerine betimsel bir araştırma: Dicle Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, , 14 (2) 291-305
- NationalResearchCouncil. (2000). *Inquiry and the national science Education standards: A guide for teaching and learning*. Washington DC: National Academies Press.

- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. ve Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Özbay, M., Bağcı, H. & Uyar, Y. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 117-136.
- Özdemir, O., Özdemir, M. ve Kaya, B. (2015). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt 17 Sayı 2 (219-233).
- Ruşen, M. (2013). Hızlı Okuma, İstanbul Melisa Matbaacılık.
- Saracaloğlu, A. S. ve Aldan Karademir, Ç. (2013). Sorgulama Becerileri Ölçeği'nin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Asya Öğretim Dergisi*, 1(2), s. 56-65.
- Sevmez, H. (2009). *Türkçe öğretmen adaylarının okuma alışkanlığı ve kütüphane kullanımı üzerine bir inceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Smaragdi, U. J. & Jonsson, A. (2006). Book reading in leisure time: long-term changes in young peoples' book reading habits. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 50(5), 519-540.
- Şen, H. Ş. & Erişen, Y. (2002). Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özellikleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 99-116.
- Tanışlı, D. (2013). İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının pedagojik alan bilgisi bağlamında sorgulama becerileri ve öğrenci bilgileri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 38(169), 80-95.
- Türk Dil Kurumu, (2018). Sorgulama. <http://www.tdk.gov.tr/> adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 10.03.2020)

- Ülper, H. & Çeliktürk, Z. (2013). Öğretmen adaylarının okuma motivasyonlarının değerlendirilmesi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 1033-1057.
- Yalınkılıç, K. (2007). Türkçe öğretmen adaylarının okumaya ilişkin tutum ve görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research*, 1(1), 226-241.
- Yamaner, F. ve Kartal, A. (2001). İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin, serbest zaman faaliyetlerinin değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1, 2-3.
- Yılmaz, Z. ve Karamustafaoğlu, S. (2015). Öğretmen adaylarının sorgulama becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 347-363.

Evrak Tarih ve Sayısı: 04/03/2020-E.3774

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Sayı : 10879717-050.01.04
Konu : Kurul Kararı 3-14

EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 21/02/2020 tarihli ve E.2972 sayılı yazınız.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 02/03/2020 tarihli ve 3 sayılı toplantısında alınan 14 numaralı kararı ve değerlendirme formu yazımız ekinde sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır

Prof. Dr. Cevad SELAM
Kurul Başkanı

Ek:
1- Kurul Kararı (1 sayfa)
2- Değerlendirme Formu (1 sayfa)

Adres: Muş Alparslan Üniversitesi Külliyesi 49250- MUŞ
Telefon: (0436) 249 49 49 Faks: (0436) 249 10 22
e-Posta: genel.sekretelik@alparslan.edu.tr Elektronik
Ağ: www.alparslan.edu.tr

Ayrıntılı bilgi için iribat: Yusuf ERBAY
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni
Dahili No: (436) 249 49 49

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 02/03/2020-E.3506

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

Toplantı Tarihi: 02/03/2020	Toplantı Sayısı: 3	Karar Sayısı: 20
Ek-1		
<p>Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu, Prof. Dr. Cevad SELAM başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.</p> <p>KARAR-14: Eğitim Fakültesi Dekanlığının 21/02/2020 tarihli ve E.2972 sayılı yazısı okundu ve ekleri incelendi.</p> <p>Yapılan incelemeler sonucunda; Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında görev yapmakta olan Dr. Öğr. Üyesi Bünyamin SARIKAYA'nın 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde yapılacak olan ve çalışma gurubunu Fakültemiz Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin oluşturacağı "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sorgulama Becerileri ile Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki" konulu araştırması Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından uygun görülmüş olup, durumun Eğitim Fakültesi Dekanlığına bildirilmesine,</p> <p>Oy birliği ile karar verildi.</p>		
BAŞKAN		
Prof. Dr. Cevad SELAM Rektör Yardımcısı		
ÜYE	ÜYE	ÜYE
Prof. Dr. Harun POLAT Fen Edebiyat Fakültesi Öğr. Üyesi	Doç. Dr. Hanifi KÖRKOCA SBF Öğr. Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Hasan TASALI SBF Öğr. Üyesi
ÜYE	ÜYE	ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Recep YILMAZ İİF Öğr. Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet SALMAZZEM İslami İlimler Fakültesi Öğr. Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Demet DENİZ YILMAZ Eğitim Fakültesi Öğr. Üyesi
ÜYE	ÜYE	
Dr. Öğr. Üyesi Sedat KARDAŞ Fen Edebiyat Fakültesi Öğr. Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Bünyamin SARIKAYA Eğitim Fakültesi Öğr. Üyesi	

MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU DEĞERLENDİRME FORMU

Ek-2

Araştırmanın Başlığı:	"Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sorgulama Becerileri ile Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki" adlı çalışma.
Başvuru Formunun Etik Kurula geldiği tarih:	21/02/2020
Başvuru Formunun Etik Kurulda incelendiği tarih:	02/03/2020
Karar tarihi	02/03/2020

SONUÇ

1.	☒ Kabul
2.	☐ Düzeltme gereklidir: Etik sorun olabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmaktadır. Açıklama:
3.	☐ Red Gerekeç, Görüş, Tavsiye ve Açıklamalar:

Başvuru dosyasının incelenmesinde hazır bulunan ve araştırmayla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkisi bulunmayan Etik Kurul başkan ve üyelerinin ad soyad ve imzaları.

Başkan

Prof. Dr. Cevad SELAM

Üye

Prof. Dr. Harun POLAT

Üye

Doç. Dr. Hanifi KÖRKOCA

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Hasan TASALI

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Recep YILMAZ

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet SALMAZZEM

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Demet DENİZ YILMAZ

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Sedat KARDAŞ

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Bünyamin SARIKAYA